

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 5. mail 1925. Nr. 19 (113)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Nõukogude Vene väliskaubandus Eestiga 1924. a.

P. Ose: Tartu tööstuse arenemise sihid

Woldemar Grohmann: Die Tätigkeit der Arbeitsaufsichtsbeamten im Jahre 1924

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

E. T. K.

Eesti Tarvitajate Keskühisus.

Peakontor

Tallinnas, Lai t. nr. 39/41, omas uues majas
(Oleviste kiriku vastas.)

Oma posti-telegraafi agentuur ja telefoni
keskjaam „Etoka.“

Telegrammi aadress „Estoko.“

Harukontorid:

Kuresaares, Viljandis, Rakveres, Tartus ja
Narvas.

Tarvitajate- ja majandusühisuste keskorganisatsioon.

Eksport:

Linad, linaseemned, kartulid, kalakonservid.

Import:

Põllutöömashinad ja -riistad, kunstpõlluramm,
suhkur, jahu, sool, heeringad, petrooleum, õlid
jne. jne.

Transport, tollimine ja kinnitus.
Läbimüük 1924. aastal 1.214.176.400 marka.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-
pooleaastas " 500.- " " 1000.-

Toimetuse: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühting „Kiri“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 5. mail 1925. Nr. 19 (113)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Nõukogude Vene väliskaubandus Eestiga 1924. a. P. Ose: Tartu tööstuse arenemise sihid. Woldemar Grohmann: Die Tätigkeit der Arbeitsaufsichtsbeamten im Jahre 1924. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 4. mail 1925. a.

Vene-Eesti-Lääne-Euroopa. „E. M.“ eelmises kommentaaris oli meil juhus näidata, kui võrd võoras on veel Moskvaale Eesti-Vene koostöö mõtte, vaatamata nende soodustuste ja paremuste peale, mis Venel juba nüüd Eestis on, ja mis Eesti-Vene kaubandusuhete arenemises selgesti nähtavale tulevad. Vene kaubandusesituse enese andmete järele on Vene sissevedu Eestisse olnud 1924. aastal 1.260.000 naelsterlingit ja Eesti kaupade väljavedu Venemaale 300.000 naelsterlingit!

Ei või aga siiski tähendamata jätta, et ka meil sagedasti kuulduvad häälled, et meie oma „orientatsiooni“ peame võtma Lääne-Euroopa poole, ennast majanduslised idanaabri mõjust vabastama ja ainult iseenda arenemisega tegemist tegema. Kahtlemata on olemas motiive, mis niisuguseid väiteid ajutiselt tõenäolistena lasevad paista. Kuid kõige suurem asi tahab alati kahe silma vahele jääda. Nimelt see väike „õnnetus“ et meie geograafiliselt Vene ja Lääne-Euroopa vahele oleme kiilunud. Ja kuigi meie tahaksime ainult „iseendale“ elada, siis ei lase seda sündida ei Venemaa, kes lääne poole püüab, ega Lääne-Euroopa, kes Vene turgu otsib. Ning ajaloos on lugemata palju näiteid, et asi tõesti nii seisab. Meie maalt voolavad kahesugused huvid läbi, teine teises sihis. Teeme meie ühele ehk teisele tammi ette, siis valitseb alati hädadoht, et kerkiv pais meid kõige tammiga võib ära uhtuda.

See tõsiasi väärrib alalist tähelepanu, seda enam, et ta ei ole tingitud ühest ehk teisest valitsevast ideoloogiast, poliitilisest konjunktuurist, vaid ta on nii ütelda geograafiline ürgtung. Oleks tõesti andeksandmata

ülekohus Eesti riigi tuleviku vastu, kui sellest aru ei saada ja mittevastuvõetava ideoloogia pärast seda ürgtungi eitatakse. See oleks poliitiline ja ka majandusline viga. Iseasi on ühe ideoloogia vastu võidelda, meil kodus, ja iseasi on selle võitluse abinõuna tarvitada määratuma rahva ürgtungi eitamist.

Nõukogude Vene väliskaubandus Eestiga 1924. a.

Vene andmete järele.

Ekspord Eestisse.

Torgpredstvo.

	Naelsterlingites.
Vili	731.704
Selle hulgas:	
rukis	219.162
kaer	158.667
linaseemned	47. 91
päevalilleseemned ja koogid	120.647
Kiuained	198.893
Metsamaterjaal	21.790
Muud kaubad	9.295
Kokku	961.682
Naftasündikaadi Tallinna osakond.	
Naftasaadused	60.258
Selle hulgas:	
petrooleum	34.114
Tsentrosojuusi Tallinna osakond.	
Kiuained	154.755
Või	79.989
Muud kaubad	4.278
Tsentrosojuusi kogueksport	239.022
Kokku ekspordeeritud kõikide organ. poolt	1260.963

Import Eestist.

Torgpredstvo.

Paber	295.275
Heeringad	71.888
Keemia-ained	9.584
Muud kaubad	9.829

Torgpredstvo koguimport . . 386.577

Tsentrosojuusi Tallinna kontor.

Heeringad	5.500
Pütilauad	14.365
Keemia-ained	16

Tsentrosojuusi koguimport . 19.881

Kokku importeeritud kõikide organ. poolt 406.458

Üldine Vene-Eesti väliskaubanduse läbikäik 1.667.420

Tartu tööstuse arenemise sihid.

P. Ose.

(Lõpp.)

Suurema tähtsusega, mis ulatab väljaspoole Tartut, on veel toidu- ja maitseainete tööstus. Nendest on

Tartu pärmivabrik

vana kuulsusega ning kindla tarvitajate ringkonnaga. See ettevõtte on vist juba niisuguses õnnelises ajajärgus, kus vähem tuleb rõhku panna arenemise ja laiendamise, kui saavutatud tasakaalu alalhoidmise peale. Selleks on aga kõik eeldused olemas.

Sama on asjalugu ka õllefabrikuga, mida on kaks, „A. le Coq'i" oma ja „Gambrius". Mõlema vabriku õlut tuntakse üle terve Eestimaa, kuid, kuna tarvitamine enam vähem ühtlane, ripub läbimüük ainult õlle headusest ning kõigub läbimüük sellega ühes. Vaevalt on ka siin mõeldav suurem arenemise võimalus.

Selle vastu tahaks uskuda, et

A/s. Tartu aiavilja ühisus

mis valmistab veini, likööri ja napsi, tulevikus kaunis jõudsasti suudaks areneda, iseäranis likööride valmistuse alal, kui tal korda läheb publikumi maitset tabada. Ja huvitav on tähele panna, kuidas ka sellel alal maitse tuntavalt kõigub. Olgu vast nimetatud Rootsi punshi joomine, mis omal ajal väga moodis oli, kuid mis praegusel ajal õige piiratud arvul ostjaid leiab.

Nahatööstus piirdub Tartus peaaesjalikult oma ümbruskonna rahuldamisega, olgugi, et sadulsepatööstus Tartus ammust ajast tuntud on. Näituseks olgu nimetatud hra

O. Zimmermanni

sadulsepatööstus, mille väljamüügi koht Suurel turul, raadiihoone kõrval. Sisse astudes tunned ennast olema mõnes paremas Berliini äris: nii maitserikkalt ja hästi on valmistatud väljapandavad asjad, alates hobuseriistadega ja reisikohvritega ning lõpetades laukudega ja taskudega.

Tartu trükikojad on ka juba vana kuulsusega ettevõtted, kuid muidugi on ka neil suuremalt jaolt kohaline tähtsus, olgugi, et neile mõnikord ka Tallinnastki tööd tuuakse. Kui ajalehtede trükkimise töö maha arvame, jääb peatöökas raamatute trükkimine. Siin ripub töö rohkus ära kirjastuste rahalistest jõududest, ja kaudselt, nagu kirjastused ise, lugejate ostuinnust. Kuna kirjanduse läbimüük praegusel ajal ütlemlata nõrk, vaatamata raamatukaupluste ülirohke arvu peale, ei suuda muidugi ka meie kirjastajad läbikäiku teha ega trükikodadele tööd anda. Neil tuleb mõlematel pihust suhu elada.

* * *

Lõpetades üksikute ettevõtete ülevaadet, mis tahab anda ainult piltlikka, iseloomustavaid näiteid Tartu tööstuse tegevusest, võib kokkuvõttes konstateerida, et see tegevus, oma praeguses ulatuses, ei ole mitte sündinud üle õõ, vaid on sihikindla arenemise vili. Ning mõõdnud arenemise joont mõtetes edasi jälgides tuleviku sihis võib oletada, et nüüdsete olude kestvusel Tartu tööstus niisama järjekindlalt aja jooksul saab edasi arenema, ilma et suuremat hüppelist tõusu oleks oodata. Niisuguse tõusu võimalust eitab eestkätt juba kapitaali puudus, mis ennast kõikide ettevõtjate ühisel arvamisel õige valusalt tunda andvat, ja just kahes sihis: puududa võimalus esiteks töötada ladusse ja teiseks laiendada tarvilisel määral turgusid.

Kuid, paistab olema, et esimene puudus, võimalus töötada ladusse, on just teatud mõttes olnud jaatava tähendusega. Suured laded on ju alati siis hädasohtlikud, kui turg on väikse mahutavusega, ehk kui tarvitaja maitse võib muutuda, või kui tööstussaaduse tüüp pole veel lõpulikult turu nõuetele kohanenud. Kapitaali puudus on vist selles sihis mitmest eksisammust eemale hoidnud.

Turu laiendamise võimalustest on üks, mis praegusel momendil vast kõige tähtsam, see on krediidi andmine tarvitajatele, et ka selles mõttes väljamaa kaupadega võistelda.

Kuid peab jällegi tähendama, et mitte alati väljamaa vabrikud need ei ole, kes krediiti annavad ja sellega osa oma kapitali tarvitajate kätte annavad, vaid need on vabrikute müügiorganisatsioonid. Kõige puhtamal kujul esineb see nähtus Rootsis, kus suurem osa meie ettevõtete taolisi vabrikuid kunagi otse ei müü, vaid ainult oma esitaja, suurkaupmehe läbi. Ja see viimane korraldab laenuid ja krediidid, nii et valmistajal tehasel on kaeed alati lahti ja pea raha muredest selge. Saksamaal, iseäranis suuremates tehastes, ei paista see korralduse viis mitte iseäraliselt silma, sest et igal suuremal tehasel on olemas oma iseseisev müügiorganisatsioon, mis suurkaupmehe aset täidab ning, peaauglikult pankade abil kaubanduskrediiti tarvitab, millel teatavasti hoopis teine iseloom. Et niisugune nähtus ka meil mitte võõras, olgu tähelepanu juhitud mõne likööri-vabriku peale Eestis, kes esitajate kaudu müüvad, ning Balti Puuvilla manufaktuuri ja Sindi Kalevi vabriku peale, kes endale iseseisva müügiorganisatsiooni korraldanud.

Kuna tööstuskapitali saamine praegustes oludes raskustega seotud, tuleks Tartu töösturitel arenemise otstarbel pöörata olemasoleva kaubanduslise kapitali poole, et selle abil turu laiendamist läbi viia.

Die Tätigkeit der Arbeitsaufsichtsbeamten im Jahre 1924.

Woldemar Grohmann.

Im Laufe des Berichtsjahres hat das Tätigkeitsfeld der Arbeitsinspektion wiederum eine Erweiterung erfahren insofern, als das neue Gesetz vom 20. Mai 1924 über die Arbeit der Kinder, Jugendlichen und Frauen in Kraft trat, mit dessen Durchführung die Arbeitsinspektoren betraut sind. Dieses Gesetz gilt nicht nur für Bergwerke, fabrikmässige und Handwerksbetriebe, wie es bis jetzt mit den Arbeiterschutzgesetzen der Fall war, sondern erstreckt sich auf alle gewerblichen Betriebe, deren Begriff dem Washingtoner Uebereinkommen entlehnt ist, somit also auch die Bau- und Transportunternehmen einschliesst.

Ausser obengenanntem Gesetz wären noch folgende im Berichtsjahre erlassene

Arbeitsschutzgesetze zu erwähnen: Gesetz vom 27. März 1924 über Eröffnung eines Kredits zur Bekämpfung der Arbeitslosigkeit, Gesetz vom 12. April 1924 über Weiterzahlung des Gehalts bei Entlassung aus dem Staatsdienst, Gesetz vom 20. Juni 1924 über Rentenzahlung an Unfallverletzte aus russischer Zeit, Pensionsgesetz für Staats- und Selbstverwaltungsbeamte vom 7. Oktober 1924, sowie Gesetz vom 19. Dezember 1924 über einige Aenderungen des vorstehenden Gesetzes, Gesetz vom 18. Dezember 1924 über den Staatsdienst und Gesetz vom 19. Dezember 1924 über Gründung von Apotheken, wonach den Krankenkassen gestattet wird ebenfalls Apotheken zu eröffnen.

Es wurden auch mehrere Verordnungen erlassen, zwar: Verordnung vom 24. Mai 1924 des Ministers für Verkehr und für Arbeit und soziale Fürsorge über einige Aenderungen der Verordnung über die Arbeits- und Freizeit der Eisenbahnangestellten; Wahlordnung vom 28. Mai 1924 für den Versicherungsrat; Verordnung des Arbeitsministers vom 1. Juni 1924 über die Regeln, die bei Feststellung des Verlustes der Erwerbsfähigkeit infolge von Arbeitsunfällen zu beobachten sind; Verordnung des Arbeitsministers vom 14. November 1924 über die Revision der Versicherungsanstalten; Verordnung des Arbeitsministers vom 14. November 1924 über Verrechnung der ausgezahlten Krankengelder zwischen Versicherungsgenossenschaften und Krankenkassen; Verordnung des Arbeitsministers vom 10. Dezember 1924 über die Gründung einer Versicherungsgenossenschaft für die Arbeiter der Genossenschafts- und Selbstverwaltungsbetriebe.

Die Zahl der Betriebe, die der Arbeitsaufsicht unterstellt sind, hat im Berichtsjahre einen bedeutenden Zuwachs erhalten. Ende 1923 erreichte diese Zahl 1656 und stieg sie bis Ende 1924 auf 1886. Jedoch weist die Zahl der beschäftigten Personen einen beträchtlichen Rückgang auf: am Schluss des Jahres 1923 waren es 45.355 Personen, während zu Ende 1924 die Berichte der Aufsichtsbeamten die Zahl der Beschäftigten mit 39.752 angeben, somit eine Verminderung um 5.603 Personen oder 12,3% stattgefunden hat. Diese Erscheinung ist auf die schwierige wirtschaftliche Lage des Landes zurückzuführen, die fast alle Betriebe gezwungen hat ihre Produktion einzuschränken; auch haben verhältnismässig viele Betriebe (95) ihre Tätigkeit überhaupt eingestellt. Von den ungünstigen wirtschaft-

lichen Verhältnissen wurde ebenfalls die Mittel- und Kleinindustrie betroffen, die sonst eigentlich genügend beschäftigt war.

Unter den 39.752 Beschäftigten zählte man 8369 Beamte und 31.383 Arbeiter. Nach Alter und Geschlecht verteilen sich die Arbeiter folgendermassen:

	1923.		1924.	
	M.	F.	M.	F.
Kinder	10	7	—	—
Jugendliche	647	215	404	123
Erwachsene.	30604	13929	20156	10700

Somit wurde gegen Ende des Berichtsjahres die Beschäftigung von Kindern völlig eingestellt, was wohl nicht zum mindestens oft die verschärften Bestimmungen des neuen Gesetzes über die Kinderarbeit zurückzuführen ist und mit noch grösserer Sorge in die Zukunft schauen lässt, da die Möglichkeit einer Heranbildung gelernter Arbeiter ernstlich in Frage gestellt ist. Unter den Beamten waren 10 männliche Jugendliche, 7123 erwachsene Männer und 1236 Frauen.

Die Zahl der Arbeiter war in den einzelnen Monaten des Berichtsjahres grossen Schwankungen unterworfen. Ihren Höhepunkt erreichte sie im Juni mit 37916, wonach ein ständiges Fallen einsetzte, das bis zum Jahresschlusse anhielt.

Auf die einzelnen Industriezweige verteilen sich die Betriebe und die darin Beschäftigten folgendermassen:

	Betriebe	Beschäftigte.
Textil- u. Bekleidungs- gewerbe	296	9260
Papier u. Buchdruck	133	3772
Holzbearbeitung	215	3613
Lederindustrie	165	1255
Steine u. Erden	80	2523
Metallbearbeitung	275	7515
Chemische Industrie	47	1364
Nahrungs- u. Genuss- mittel	486	4069
Eisenbahnen	1	2019
Verschiedenes	170	4362

Mehr als ein Viertel der Gesamtzahl der Betriebe kommt auf die Nahrungs- und Genussmittelindustrie, an zweiter Stelle stehen die Textil- und Bekleidungsindustrie, wonach folgen: die Metallbearbeitung mit 275, die Holzbearbeitung mit 215, die Lederindustrie mit 165 und das Papier- und Buchdruckgewerbe mit 133 Betrieben. Die übrigen Gewerbezweige erreichen mit ihren Betrieben die Zahl 100 bei weitem nicht.

Die grösste Menge Arbeiter beschäftigte die Textil- und Bekleidungsindustrie, in der

die Zahl der beschäftigten Frauen (5484) derjenigen der Männer (3776) überlegen ist. Bei der Metallbearbeitung ist die Zahl der Beschäftigten schon geringer und erreicht nur 7515, von denen die Männer in der Ueberzahl sind: 6952 gegenüber nur 563 Frauen. Auch arbeiten in der Metallindustrie die meisten Jugendlichen (146).

Im Berichtsjahre ist ein weiterer beträchtlicher Rückgang der Durchschnittszahl der in einem Betriebe Beschäftigten zu bemerken: 1922 betrug dieselbe 42,6, im Jahre 1923 sank sie auf 25,5 herab und im Berichtsjahre betrug sie gar nur 21,1.

Nach der Arbeiterzahl verteilen sich die Betriebe, wie folgt:

Arbeiterzahl	Betriebe		Arbeiter	
	1923	1924	1923	1924
weniger als 5	994	1200	2447	2842
5— 50	554	562	7964	8472
51— 100	43	43	3084	2926
101— 500	49	51	10074	10867
501—1000	9	7	6477	5420
über 1000	7	5	12215	9235

Wie aus obigen Zahlen zu ersehen, sind die Arbeitsinspektoren auch im Berichtsjahre in der Richtung weiter tätig gewesen, dass sie in den Kreis der ihrer Aufsicht unterstellten Betriebe Unternehmen mit einer geringen Arbeiterzahl einbezogen haben. So gab es solcher Betriebe mit weniger als 5 Arbeitern im Jahre 1922 erst 330, im darauffolgenden Jahre erreichte deren Zahl schon 994 und stieg zu Ende 1924 gar auf 1200; somit hat sie sich beinahe vervierfacht.

Im Berichtsjahre hat auch die Zahl der Betriebe zugenommen, deren Personal bei den Krankenkassen und in der Unfallversicherungsgenossenschaft versichert ist. Zu Beginn des Jahres waren 1433 Betriebe krankenversicherungspflichtig, im Laufe des Jahres kamen 330 Betriebe dazu, jedoch schieden 131 aus, so dass gegen Ende des Jahres 1632 Betriebe verblieben. Noch bedeutender war der Zuwachs der unfallversicherten Betriebe: 413 waren am Anfange versichert, 454 wurden neu herangezogen auf Grund des neuen Gesetzes, das die Versicherungspflicht auf alle gewerblichen Unternehmen mit mindestens 5 Arbeitnehmern ausdehnte; nachdem aber 74 Betriebe ausschieden, belief sich die Zahl der versicherten Betriebe am Jahresschluss auf 793.

Einen wesentlichen Teil der Tätigkeit bildet bei den Arbeitsinspektoren die Vermittlung bei Streitigkeiten zwischen Ar-

beitgebern und Arbeitnehmern. Im Ganzen hatten die Beamten in 3155 Fällen zu vermitteln, davon entfielen 1898 auf die Industrie und 1257 auf die Landwirtschaft. Unter diesen Fällen waren 278 Gesamtstreitigkeiten und die übrigen 2877 Einzelstreitigkeiten. Die Arbeitsinspektoren wurden in 146 Fällen von Arbeitgebern angerufen, davon in 113 Fällen von einzelnen Arbeitgebern des Gewerbes, in 27 Fällen von einzelnen Arbeitgebern der Landwirtschaft und in 6 Fällen von Arbeitgebergruppen. Einzelne Arbeitnehmer waren an die Arbeitsinspektoren mit Beschwerden herangetreten: in der Industrie 1534 und in der Landwirtschaft 1203. Seitens Arbeitnehmergruppen wurden die Inspektoren in der Industrie in 245 Fällen bei 6137 Beteiligten und in der Landwirtschaft in 27 Fällen bei 109 Beteiligten angerufen. Die Zahl der Fälle, wo Arbeitnehmer sich an die Arbeitsinspektoren gewandt haben, ist gegen 1923, wo sie 2956 betrug, auf 3009 gestiegen. Dagegen machte sich auch im Berichtsjahre die Erscheinung bemerkbar, dass die Arbeitgeber die Inspektoren immer seltener anrufen: im Jahre 1922 war es noch in 319 Fällen, im Jahre 1923 schon nur in 200 und endlich 1924 gar in 146 Fällen.

Den meisten Streitfällen lagen Lohnfragen zu Grunde, zwar in 2252 Fällen, wobei es sich bei mehr als der Hälfte letzterer Fälle (1111) um die Landwirtschaft handelte. Dank der Vermittlung der Arbeitsinspektoren gelang es die Forderungen der Arbeitnehmer wegen Auszahlung der ihnen gebührenden Lohnes in 1244 Fällen zu befriedigen im Betrage von 8,7 Millionen Mark, davon entfielen auf die Industrie 603 Fälle mit 5,6 Mill. Mark und auf die Landwirtschaft 641 Fälle mit 3,1 Mill. Mark. Fragen der Arbeitszeit gaben Veranlassung zu Streiten in 60 Fällen, davon in der Industrie 46 und in der Landwirtschaft 16. Auch entstanden 331 Streitigkeiten wegen Entlassung vor Ablauf des Arbeitsvertrages oder ohne Einhalten der Kündigungsfrist und 391 wegen Versäumnis der Entschädigungspflicht bei Unfällen. Die Vermittlungstätigkeit der Arbeitsinspektoren war ziemlich erfolgreich, da es ihnen gelang die Arbeitgeber in 1853 Fällen, die 7062 Arbeiter betrafen, zu bestimmen, die Forderungen der Arbeiter völlig oder teilweise zu befriedigen. Bei der Industrie war die Vermittlungstätigkeit in 1091 von 1779 Fällen erfolgreich (61,1%) und in der Landwirtschaft bei 762 von 1230 Fällen (61,9%).

Auch im Berichtsjahre sind die Aufsichtsbeamten bei ihren Inspektionen auf verschiedenartige Gesetzübertretungen und Misstände in den Betrieben gestossen. Die Zahl derselben ist nur um ein Geringes grösser, als im Vorjahr, zwar 2892 gegen 2842. Davon entfielen 2448 auf die Industrie und 444 auf die Landwirtschaft. Dieses will nun nicht gerade sagen, dass die landwirtschaftlichen Betriebe gewissenhafter und ordentlicher in der Beachtung der Gesetzbestimmungen sind; die geringe Zahl der Uebertretungen erklärt sich vielmehr dadurch, dass deren Aufdeckung einen rein zufälligen Charakter trägt, da die Aufsichtsbeamten ausserstande sind neben der Beaufsichtigung der gewerblichen Betriebe sich noch den weitzerstreuten, unzähligen kleinen landwirtschaftlichen Betrieben zu widmen. Somit kommen Misstände in den letzteren eigentlich nur durch gelegentliche Berchwerden der Arbeitnehmer zutage. Bei obigen Uebertretungen handelte es sich um folgende Gesetze und Verordnungen: über Anzeigepflicht bei Eröffnung oder Stilllegung von Betrieben, bei Beschäftigung von Frauen und Jugendlichen usw., sowie über Einsendung von verschiedenen Statistiken (742); über Lohnzahlungen (499); Bestimmungen zum Schutze des Lebens, der Gesundheit und der Sittlichkeit der Arbeiter (232); Bestimmungen über die Lohnbücher (307) und andere in Betrieben zu führende Bücher (242); Bestimmungen über die Krankenversicherung (275); Bestimmungen über Dauer und Einteilung der Arbeitszeit (42); Bestimmungen über die Beschäftigung von Frauen und Jugendlichen (30).

Die Aufsichtsbeamten hatten auch im Berichtsjahre die bewährte Methode beibehalten, dass sie nicht sogleich zur Protokollaufnahme schritten, sondern in den meisten Fällen den Betriebsleitern eine Warnung zukommen liessen und denselben vorschrieben die entdeckten Mängel zu einer festgesetzten Frist zu beseitigen. Jedoch half dieses Mittel nicht allemal und mussten Protokolle in 264 Fällen aufgenommen werden, von denen 34 an den Oberinspektor und 240 an das Gericht weitergegeben wurden zwecks Auferlegung von Geldstrafen auf die Schuldigen. Die Betriebsleiter wurden daraufhin im Verwaltungsverfahren in 24 Fällen zu Geldstrafen im Gesamtbetrage von 289.000 M. und im Gerichtsverfahren in 212 Fällen zu Geldstrafen im Gesamtbetrage von 244.400 M. verurteilt, oder im ganzen zu 533.400 M.

Somit hat die Zahl der Strafverfolgungen gegen 1923 bedeutend zugenommen und beinahe diejenige von 1922 erreicht. Im Jahre 1923 fanden 126 Strafverfolgungen statt, die zu Geldstrafen im Betrage von 200.500 M. führten, und 1922 waren ihrer 244 mit 536.550 M. an Geldstrafen.

Im Berichtsjahre war die Streikbewegung noch unbedeutender, als im Vorjahre. Die Streikbewegung im Laufe der letzten 4 Jahre ergibt folgendes Bild:

	Zahl der Streiks	Zahl der Streikenden	Verlorene Tage
1921	48	4716	1244
1922	25	2833	27.639
1923	34	2822	8.751
1924	15	1259	5.271

Im Jahre 1921 waren an den Ausständen von 11.169 in den von letzteren erfassten Betrieben beschäftigten Arbeitern 4716 oder 42,2⁰/₀ aktiv beteiligt, im Jahre 1922 von 6073 Beschäftigten 2 33 oder 46,6⁰/₀, im Jahre 1923 von 8636 Beschäftigten 2822 oder 32,7⁰/₀ und im Berichtsjahre von 2391 Beschäftigten 1259 oder 52,7⁰/₀. Die Ausstände sind im Berichtsjahr ein wenig andauernder gewesen, als im Vorjahr: es kamen auf einen Streikenden im ersteren Jahre 4,1 verlorene Arbeitstage und im letzteren 3,1 Tage.

Der Rückgang der Streikbewegung im Jahre 1924 findet seine Erklärung in der ungünstigen Lage des Arbeitsmarktes, die den Arbeitern grosse Vorsicht gebot, da sie Gefahr liefen, im Falle eines Ausstandes der Arbeitsgelegenheit verlustig zu gehen.

Nach Betriebszweigen verteilen sich die Ausstände von 1924 folgendermassen:

Betriebszweige	Streikfälle	Streikende	Verlorene Arbeitstage
Textilindustrie	1	140	385
Papier u. Buchdruck.	2	158	520
Holzbearbeitung	2	38	43
Steine u. Erden	10	923	4.333

Bei allen Ausständen wurden wirtschaftliche Forderungen geltend gemacht. In 4 Fällen wurde die Forderung um Erhöhung der Löhne gestellt. 8 Ausstände hatten unregelmässige Lohnzahlung zum Grunde. Zwei weitere Streike wurden durch Aenderungen in der Berechnungsweise der Stückarbeit, sowie durch die Anordnung der Betriebsleitung Stückarbeit einzuführen hervorgerufen. Endlich war bei einem Streik Veranlassung minderwertige Qualität der Arbeitsgeräte.

Die Ergebnisse der Streiks waren für die Teilnehmer günstig, da sie nur in 2 Fällen garkeinen, in 5 vollen und in 8 teilweisen Erfolg hatten.

Den Arbeitsinspektoren fallen auch gewisse Pflichten in bezug der Arbeiterversicherung zu. So obliegt ihnen die Bestätigung der Vereinbarungen zwischen Arbeitgebern und Unfallverletzten oder deren Hinterbliebenen, falls der Unfall in einem nicht versicherungspflichtigen Betriebe stattgefunden hat. Im ganzen hatten die Beamten im Berichtsjahre mit 65 Vereinbarungen zu tun, davon betrafen 45 die Industrie und 20 die Landwirtschaft. Vereinbarungen kamen zustande und wurden bestätigt in 28 Fällen, davon nur 3 in der Landwirtschaft, in zwei Fällen verweigerte der Inspektor die Bestätigung und in den übrigen 35 Fällen konnten sich die Parteien nicht einigen. Die äusserst geringe Zahl der Vereinbarungen in der Landwirtschaft (3) zeugt davon, dass die Arbeitgeber dort wenig geneigt sind, ihren Verpflichtungen den Unfallverletzten gegenüber nachzukommen, und es meistens zu einer gerichtlichen Klage kommen lassen.

Weiter hatten die Inspektoren den Krankenkassen behilflich zu sein bei Beitreibung der Versicherungsbeiträge. Im Berichtsjahre waren die Arbeitgeber sehr oft im Rückstande mit der Abführung der Beiträge an die Kassen, so dass die Inspektoren in 679 Fällen eingreifen mussten, wobei es sich um einen Gesamtbetrag von 13,7 Millionen Mark handelte. In 97 Fällen gelang es den Inspektoren selbst die Sache zu regeln und in 582 Fällen wurde ein Zwangsverfahren eingeleitet.

Das Aufsichtsdienst wird von 11 Beamten ausgeübt: einem Oberinspektor, 9 Bezirksinspektoren und einem Inspektor für besondere Aufträge.

Auf den Besuch der ihrer Aufsicht unterstellten Betriebe haben die Inspektoren im Laufe des Berichtsjahres im ganzen 6888 Stunden verwendet, davon 2421 Stunden im Bereiche der Städte, wo die Beamten ihren Sitz haben, und 4467 Stunden ausserhalb derselben. Hierbei haben sie 33.195,2 Klm. zurückgelegt, davon in der Eisenbahn 22.920,2 Klm., zu Schiff 2653, zu Pferde 5040, zu Fuss 371, im Kraftwagen 1355 und auf dem Fahrrad 1718 Klm. 896 Betriebe wurden von den Beamten im Berichtsjahre 1436 Mal besucht. In diesen Betrieben waren 35.455 Arbeitnehmer beschäftigt. Einmal wurden 623 und mehrmals 273 Betriebe besucht. Veranlassun-

gen für die Besuche waren: allgemeine Revisionen in 1115 Fällen, Untersuchung von Beschwerden in 240, Untersuchung von Arbeitsunfällen in 21, Ausstände und Arbeiterunruhen in 19, Krankenkassenangelegenheiten in 18 Fällen. Die Beamten besuchten die Betriebe aus eigenem Antriebe in 1191 Fällen, auf Antrag der Arbeitnehmer in 152, der Arbeitgeber in 14 und der Krankenkassen in 22 Fällen, auf Anordnung

übergestellter Behörden in den übrigen Fällen.

Die Arbeitsinspektoren hatten 120 Mal vor Gericht zu erscheinen: 40 Mal als Ankläger, 72 Mal als Zeugen und 8 Mal als Sachverständige. Endlich beteiligten sie sich 61 Mal an Kommissionen zwecks Genehmigung der Gründung neuer Gewerbebetriebe.

Kroonika.

Eesti.

Eesti-Ameerika kaubaleping. Vab. valitsus otsustas riigikogule esitada Eesti ja Põhja-Ameerika Ühisriikide vahel nootede vahetamise teel sõlmitud kaubandusliku kokkuleppe kinnitamise seaduse eelnõu. Kaubandusliku kokkuleppe järele annavad Ühisriigid Eestile ja Eesti Ühisriikidele sisseveo ja väljaveo tollide ning teiste maksude ja koormatuste asjus, mis kaubandusse puutuvad, niisama transiidi, kaubaladude ja teiste kergenduste asjus enamsoodustatud riigi käsitluse ja et sisse- või väljaveolubade ja keeldude asjus Ühisriigid ja Eesti vastavalt annavad teise poole kaubandusele sama heatahtliku käsitluse, soodustuste hindamise ja arvu mõttes, mis antakse mõne teise maa kaubandusele. V. Maa 29.IV.25.

Elektrivoolu ostmine Ulila elektrijaamalt. Tartu linnavalitsus on otsustanud astuda kokkuleppele Ülenurme ja Ulila elektri- ja turbatööstuse osatühisusega, Ulila elektrijaamalt keerleva elektrivoolu saamiseks. Lepingu peatamiseks on järgmised:

Voolu hind on rajatud keskmisele valgustuse jaoks antavale elektrivoolu hinnale Tallinnas, Narvas, Tartus ja Valgas ning on ühtlasi ärarippuv tarvitatud voolu hulgast aastas. Linn annab tasuta Ulila elektrialajaamade ehitamiseks tarvillised krundid niikauaks, kui linn tarvitab Ulila elektrivoolu. Ülenurme ja Ulila elektri- ja turbatööstuse osatüh. ehitab omal kulul transformator-alajaamade hooned ühes sisse-seadetega ja vastutab korratuste eest voolu andmises, väljaarvatud temast mitte olenevad põhjused.

Lepingu üksikasjaliste tingimuste väljatöötamine ja lepingu sõlmimine ja allakirjutamine on volikogu otsusel jäetud linnavalitsuse hooleks. V.Maa I.V.25.

Riiklised tellimised kodumaale. Kaubandus- tööstusministeeriumi juures asuv tellimiste läbivaatamise komisjon on hakanud läbirääkimisi pidama valitsusasutuste kui ka kodumaa töösturitega et selgusele jõuda, missuguseid suuremaid tellimisi kavatsesid anda meie riiklised asutused tulevikus ja kui suur osa neist võiks kodumaal täitmisele kuuluda. Ühes sellega tahetakse piinliku hoolega valvata selle järele, et kõik tellimised, millede täitmine kodumaal võimalik, mitte väljamaale ei valguks, mis oleks asjata välisvaluuta raisk ja meeeldi tööpuuduse süvendamine. Pvl. 3.V.25.

Elus loomade ja liha väljavedu Tscheho-Slovaakiasse. Seni on meie elus loomade ja loomaliha väljavedu Tscheho-Slovaakiasse sündinud pea erandita Läti ja Leedu kaupmeeste vahetalitusel. Põhjuks sellele on olnud kokkuleppe puucumine Eesti ja Tscheho-Slovaakia vahel, mille järele viimane Eesti elus loomade ja lihasaaduste väljaveo kontrolli mää-

rusi tunnistaks. Praegu läheb meie liha Tscheho-Slovaakia turule Läti ja Leedu liha nime all.

Et liha väljavedu sinna kasvab, siis on meie rahvamajanduse huvides Tscheho-Slovaakiaga niisuguse kokkuleppe sõlmimine, millise tarvilliseks tunnistamine ettepanekuga ka välisminister vabariigi valitsusele esines. V. Maa 5.V.25.

Tallinna sadama tegevus märtsikuus 1925. a. (Riigi statistika keskbüroo andmete järgi). Tallinna sadama tegevus on tänava märtsikuus märksa elavam olnud kui minevaasta samal kuul. Allseisev tabel näitab laevade liikumist Tallinna sadamas nii tänava kui ka möödunud aasta märtsis:

	1925. a. märts.		1924. a. märts.	
	Laevade arv.	Netto rgt.	Laevade arv.	Netto rgt.
Kaugesõit:				
Sisse tulnud	80	41.882	19	16 803
Sellest laaditud	74	38.374	16	11.828
Välja läinud	87	41.779	19	16.144
Sellest laaditud	69	36.035	18	15.839
Rannasõit:				
Sisse tulnud	24	1.265	3	536
Välja läinud	19	960	—	—

Riikide järele käis Tallinnas kõige rohkem Saksa laevu ja siis Soome omasid. Laevade jaotust rahvusliste lippude järele näitab järgmine tabel:

Rahvusline lipp.	Tulnud		Läinud	
	Laev. arv.	Mahut. netto rgt.	Laev. arv.	Mahut. netto rgt.
Eesti	8	2482	16	3866
Daani	5	3239	4	2439
Hollandi	1	105	1	105
Inglis	5	4545	5	4062
Läti	2	504	2	504
Prantsuse	1	813	1	813
Poola	1	426	1	426
Rootsi	6	1623	6	1623
Saksa	34	21439	32	20335
Soome	16	5683	16	5683
Vene	1	1023	3	1923

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

15-21. aprillini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

15 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 202,4 tonni ja 1 vagun kilu, kaal 15,6 tonni.

Kokku 16 vagunit ekspordikaupu, 31 saadetust багааш-kaupu, kaal 679,4 klgr. ja 1 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 349,6 klgr.

2. Transiitkaupu.

1 vagun segakaupa, kaal 6,1 tonni; 1 vagun tühje kotte, kaal 10,9 tonni ja 2 vagunit bukspuust tündri osasid, kaal 22,5 tonni.

Kokku 4 vagunit transiitkaupu, ühes ekspordikaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 20 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

9 vagunit 289 elus seaga (a/s. „Külmetusele“), 1 vagun herneid, kaal 15,8 tonni; 1 vag. takku, kaal 6,6 tonni; 1 vag. segakaupa, kaal 2,6 tonni; 1 vag. majakraami; kaal 1753 klgr.; 11 vag. kanepit, kaal 89,0 tonni ja 1 vagun vanu kaltsu, kaal 7,5 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 25 vagunit kaupu, 14 saadetust багаашkaupu, kaal 442,5 klgr. ja 1 koht suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 101,1 klgr.

22–27 aprillini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Ekspordikaupu.

36 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 473,7 tonni ja 1 vagun soolatud kilu, kaal 15,7 tonni.

Kokku 37 vagunit ekspordikaupu ja 10 saadetust багаашkaupu, kaal 270,4 klgr.

2. Transiitkaupu.

2 vagunit bukspuust Daanimaalt impordeeritud võitfündri laudu, kaal 21,5 tonni ja 1 vagun segakaupa, kaal 9,2 tonni.

Kokku 3 vagunit transiitkaupu; ühes ekspordikaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 40 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit 80 elus seaga (a/s. „Külmetusele“), 3 vag. kanepit, kaal 23,2 tonni ja 1 tsistern masuuti, kaal 10,4 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 6 vagunit kaupu ja 7 saadetust багаашkaupu, kaal 296,5 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

15–21. aprillini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

17 vagunit Aseri tsementi, kaal 263,1 tonni; 5 vagunit 32 hobuse ja 2 elus lambaga; 3 vag. segakaupa, kaal 2,3 tonni; 1 plavvorm vabrikumasinaid, kaal 2452 klgr.; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 368,5 klgr.; 1 tsistern bensooli, kaal 5,4 tonni; 3 saadetust Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 3104 klgr.; 1 vagun kšepakke.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

9 vagunit põllurammu, kaal 149,9 tonni; 2 tsisterni bensoli, kaal 25,7 tonni; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 900 klgr.; 3 vagunit rukist, kaal 47,8 tonni; 1 saadetust raudkaupa, kaal 600 klgr.; 2 saadetust nahakaupa, kaal 425 klgr.; 2 vagunit kanepit, kaal 4,2 tonni; 1 saadetust põllutööriistu, kaal 1125 klgr.; 1 saadetust puuvillaseid kaltsu, kaal 1045 klgr.; 1 saadetust raudteoseid, kaal 1641 klgr. ja 3 vagunit segakaupa, kaal 8,9 tonni.

22–27 aprillini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

11 vagunit Aseri vabriku tsementi, kaal 178,8 tonni; 5 vag. segakaupa, kaal 5,2 tonni; 1 saadetust Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 810 klgr.; 1 vagun riidekaupa, kaal 10,7 tonni; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 470 klgr. ja 3 jäävagunit värske kalaga, kaal 25,9 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit suhkrut, kaal 31,9 tonni; 1 vagun heeringaid, kaal 27,0 tonni; 1 saadetust värvilist paberit, kaal 910 klgr.; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 426 klgr.; 1 vagun rukist, kaal 15,1 tonni; 1 saadetust vedelat kummi, kaal 96 klgr.; 4 vagunit segakaupa, kaal 8,1 tonni; 2 saadetust manufaktuurkaupa, kaal 746 klgr.; 1 saadetust ristikheinaseemet, kaal 598 klgr. ja 3 vagunit raudkaupa, kaal 9,1 tonni.

Ameerikud teated kaubandustööstusministeeriumilt.

Leedu.

Transiit 1924 aastal. Kaupu tuli:

Saksamaalt	Lätiasse	3.495.760 kg.
	mujale	7.480.004 „
Latviast	Saksamaale	600.185 „
	mujale	384.579 „
Teistest	maadest Saksamaale	4.999.671 „
	mujale	3.207.080 „
	Kokku	20.167.279 „

Kõige rohkem on 1924. a. välja veetud (väärtus 1000 liitides):

	Elusloomi.	Toiduaineid.	Toorespoolt.	Tööst. saad.
Saksamaale.	20.950,1	28.401,9	61.595,5	3.714,7
Inglismaale.	288,7	15.524,3	57.445,1	1.207,6
Lätiasse	11.392,4	5.541,7	7.280,1	902,3

Kõige rohkem sisse veetud (väärtus 1000 liitides):

	Elusloomi.	Toiduaineid.	Toorespoolt. ain.	Tööst. saad.
Saksamaalt	86,6	13.588,5	15.241,4	100.303,0
Inglismaalt	—	3.582,3	9.928,1	3.237,0
Ameerikast	—	4.665,5	8.882,1	1.328,0
Tsheho-Slovak.	—	5.728,1	31,9	3.153,8

1924. a. on aktiivsi alla tulnud:

Paberossikestad	33.100.000 t.
Tubak	729.124.800 kg.
Tikud	56.720.100 toosi
Õlu	11.806.313.000 lit.
Tee	79.543.000 kg.

Klaipeda sadam 1924. a. Tulnud 694 laeva, 266.777 R. t. „netto“ (nendest 582 aurulaeva), läinud 707 laeva, 266.550 R. t. „netto“ (nendest 586 aurulaeva) nimelt tuli:

Saksa laevu	122.000 R. t. n.
Inglis	58.061 „ „
Rootsi „	26.580 „ „
Daani „	18.319 „ „
Leedu „	9.521 „ „
Läti „	7.043 „ „
Norra „	6.932 „ „
Eesti „	1.710 „ „

Suiviljapõhku on saadud 1924. a. = 24.050.000 isentneri, (12⁹/₁₀ rohkem, kui 1923. a.)

Heinu on saadud 1924. a. = 50.247 000 isentneri, (15⁰/₁₀ rohkem, kui 1923. a.)

Daani

Lokaut Daani tööstuses. Nagu hiljutistes majand. leadetes teatatud, ähvardasid Daani töösturid töölisi uue suure lokaudiga, mis 28. apr. jõusse astuma pidi. See on nüüd aga edasi lükatud, sest avaliku arvamise surve all on tööandjad natuke järelandlikumaks muutunud ja peavad praegu töölise ametühisustega jälle läbirääkimisi töölise palkade asjus.

Tööta töölise arv (streikijad ja lokauteeritud töölised välja arvatud), oli 27. skp. 40761, neist 12807 Kopenhagenis. Vastaval ajal 1924 oli tööta töölise arv kogu Daanis 50000 ja 1923 - 44800.

Ametlik en. gros-hindade indeks Daanis. Senini polnud Daanil ametlikku en. gros-hindade indeksi, ning mitteametlik en. gros-hindade indeks ilmus rahandusilma häälekandjas „Finansidende“. Nüüd aga hakkab Daani statistika departemang iga kuu välja andma ametlikku en. gros-hindade indeksi. Neil päivil avaldas ta s. a. veebruari ja märtsi en. gros-hindade indeksid. Kui ennesõjaaegseid en. gros-hindu arvuga 100 tähendada, siis olid järgmiste tarbainete hinnad:

	jaan. 1925	veebr. 1925
Toiduained-põllusaadused	221	222
Toiduained-karjasaadused	242	242
Loomatoit	256	247
Väetisained	161	161
Kütte ja määrdeõlid	178	171
Metallid ja metallkaubad	262	261
Lubi, tsement, müririkivi, klaas	280	280
Tekstiilkaubad	342	339
Nahk ja jalanõud	180	177
Keemikaubad	271	268
Puu ja paber	222	225

Kokkuvõttes oli - statistika departemangu andmete järele - en. gros-hindade indeks jaanuaris s. a. 243, veebruaris s. a. 240. „Finansidende“ indeks selle vastu oli esimesel kuul 234 ja teisel - 230. Nagu kõigest sellest näha, on en. gros-hinnad Daanis alama hakanud.

Teated ettevõtete tegevusest.

Tallinna Aktisia Panga aktsionäridele maksetakse 1924. a. dividendi-kupongide vastu Emk. 50 aktisia pealt.

Tallinna Eesti teatri o.ü. „Estonia“ juhatus teatab, et seni realiseerimata ühisuse osatähed jagatakse osanikkude vahel välja nominaalhinnaga - 25 marka osatäht - proports. endiste osatähtede arvule ja silmaspidades nõudmisi. Kirjalikud nõudmised osatähtede peale tulevad saata hiljemalt 28. malks, s. a.

Põhja-Eesti Ühispanga läinud tegevus-aasta aruanne näitab puhastkasu Emk. 302,2 tuh., mis peakoosoleku otsuse järele 4. aprillist s. a. järgm. jaot. määrati (tuh. Emk.): osan. kasuks - 60,4, tagavarakapitaals - 94,4, kahjutasu tagavarakapitaals - 47,3 ja ametn. lisatasuks - 100,0. Äriseis 31. detsembril 1924. a. Emk. 21.129,8 tuh.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse 1924. a. tegevuse aruanne, mis Emk. 134,5 milj. peale kokku seatud, näitab puhastkasu Emk. 918,9 tuhat, kusjuures, nagu tulude ja kulude aruandest näeme, kahtlasi võlgasi Emk. 1.302,9 tuh. kustutatud on. Tulusid saadi 1924. a. Emk. 140,4 milj.; kulud sama aja jooksul -

139,5. Tähtsamate arvete seis 31. detsembril 1924. a. oli (milj. Emk.) debitorid ja vekslid - 16,2, paber - 2,1, inventaar - 2,2, graafikatööstus - 22,3, kirjasti. raam. ladu - 35,7, raamatukauplus - 19,1, liikumata varandus - 36,2, kapitaalid - 16,1, kreditorid ja vekslid - 32,0, konto-korrent arved pankades - 79,2. Puhtakasu jaotust avaldatud aruanne ei sisalda.

Tallinna kaupmeeste ostu-müügi o.ü. on läinud aasta jooksul kaupade müügist bruttokasu Emk. 1.817,3 tuh. saanud, millest kulud maha arvates puhastkasu Emk. 112,1 tuh. järele jääb. O.ü. äriseis 31. detsembril 1924. a. Emk. 12.100,2 tuhat.

Jõhvi õllefabriku a/s. on oma läinud tegevus-aasta kahjuga Emk. 621,6 lõpetanud. Tulusid on 1924. a. jooksul Emk. 38,7 milj. saadud, kuna kulusid selle vastu Emk. 39,3 milj. oli. Äriseis 31. detsembril 1924. a. Emk. 67,6 milj. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.): debitorid - 21,8, liikumata varandus - 7,5, liikuv varandus - 18,8, valmisaadused, tooresained ja mitmes. mater. - 18,8, kapitaalid - 20,8, kreditorid ja vekslid - 46,7.

A/s. „Eestibeton“ i äriseis, mis 31. detsembril 1924. a. Emk. 9.746,7 kokku seatud, näitab kahju Emk. 1.114,0 tuhat. Tulusid on 1924. a. saadud Emk. 1.549,9 tuh. + 357,4 (saldo 1. jaan. 1924.) Tähtsamate arvete seis (tuh. Emk.): kassa ja jooksvad arved pankades - 227,6, debitorid ja vekslid - 1.222,3, realiseerimata aktsiad - 2.696,7, liikuv ja liikum. varand. - 2.134,4, kapitaalid - 6.013,3, kreditorid ja vekslid - 1.570,7, jooksvad arved (on call) - 625,7.

Kirjastuse o.ü. „Rahvaülikooli“ 1924. a. aruanne. Aruande järele on ühisuse aasta jooksul kahju saanud üle 800.000 marga, millest tagavarakapitaali arvelt maha on kirjutatud 463.000 m. ja järgneva aasta peale ette kantakse 358.000 marka.

Ühisuse bilans on tasakaalus 9.618 tuh. margaga, millest aktivas on kaupu 6.170 tuh. marga eest, passivas vekseid 6.337 tuh. marga eest ja osakapitaali 2.692 tuh. marka.

O.ü. „Noor-Eesti kirjastus“ on oma läinud tegevusaasta lõpetanud kasuga 243.000 marga suuruses, millest kavatakse maksja 8⁰/₁₀ dividendi Emk. 2.000.000 põhikapitaali pealt. Osatähtsuse bilans on tasakaalus 6.617.000 marga peal.

Tallinna Krediid Pank a/s. Panga 1924. a. aruandest loeme:

„Möödunud aasta algas raske majanduslike kriisi juures, mis kogu aasta kestes ennast tunda andis. Üldine kapitaali puudus piiras tegevust suuremas osas ettevõtete ja kutsus esile teatud seisaku. Mitmed isikud ja ärid, jäädes maksujõuetuks, suurendasid ka veel teiste ettevõtete raskusi. Niisugune seisukord ei võimaldanud äringkondadel omi kohustusi pankade vastu korralikult täita ja tähtaegadel pidid nad laenude tasumise asemel nende pikendamist nõutama. Selle tagajärjel olid panga summad vähe liikuvad ja uusi laenusid ja krediitideid ei saadud mitte anda, kuigi selle järele suur nõudmine oli. Eriliselt tuli pangal pingutusi teha, et alles hoida üksikuid pangaga töötavaid eksportärisid, mille kaudu võimaldatud oli välisraha järjekindlalt sissetulek, mis teiselt poolt katis panga klientide valuuta nõudmisi, kuna eelmisel aastal pangale suurt raskust sünnitas välisvaluuta muutmise küsimus. Terve aasta jooksul avaldas valuuta jaoskond elavat tegevust, niisama ka inkasso ja komisjoni jaoskonnad, nii kodu kui ka väljamaa osas.

Vaatamata laenude piiramise peale, oli üldine kassa läbikäik üsna elav. Iseäranis elav oli jooksva arve summade läbikäik. Rõõmustavaks nähtuseks

tuleb pidada aga seda, et hoiusummade arv kogu aasta jooksul seisnud on ja üldise rahapuuduse peale vaatamata ei kahanenud. Selle juures võib koguni tähtjaliste hoiusummade tuntavat tõusu märkida (21.244.673.— marga pealt 35.703.697.— marga peale aasta lõpuks), milleks nähtavasti kaasa mõjunud on hoiusummade protsendi normi kõrgendamine, mis kõikide Tallinna pankade poolt ühiselt ette võeti.

Pank on kõik teinud, mis tema võimuses, et omalt poolt klientide seisukorda kiitsal ajal mitte raskemaks teha, vaid nendele abiks olla, ja loodab, et see tal ka teatud määral korda on läinud.

Üldisele tulude ja kulude arve käsitamisele asudes peab tähendama, et panga tegevus aasta jooksul jälle märksa kasvanud on ja rahulolevaid tagajärgi andnud. Kuna sel aastal ärringkonnas väga palju protesti oli, ei ole ka meie pank nendest puutumata jäänud. Juhatus on kogu protesti portfelli ja osa kahilasi konto-korrent arveid maha kirjutanud, et edaspidiste võimalikkude kahjude vastu ennast kindlustada, sest edaspidi loodetakse suurt osa mahakirjutatud summast kindlasti kätte saada. Kõige selle järele on tulude ja kulude arve Mk. 65.039.335.49 peale tasakaalu viidud, mille juures puhaskasu saadud Mk. 14.929.666.50, kuna lõpu äriseis Mrk. 486.884.557.50 tasakaalus on.

Panga peakoosolekul 7. aprillil s. a. määrati puhaskasut dividendiks 60 mrk. aktsia pealt ja anti heategevaks otstarbeks nõukogu käsutada 600.000 mk.

Juhatusse valiti vanuse järele väljalangenud V. Kargaja tagasi ja uueks juhatajuse liikmeks endine rahaminister G. Vestel.

Nõukogusse valiti vanuse järgi väljalangenud liikmed N. Bauer, K. Ipsberg ja Ed. Rosenvald uuesti tagasi.

Revisjoni komisjoni liikmeteks valiti J. Kalm, Ed. Krik ja J. Habicht ja kandidaatideks R. Tofer, H. Mossa ja H. Kopvillem.

Panga põhikapitaali otsustati suurendada kuni 60 miljoni margani, mille realiseerimise kohta vastav volitus anti juhatajusele ja nõukogule.

Järgnevad panga bilansid viimase kolme aasta eest:

	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22
Aktiiva.			
Kassa, jooksvad arved teistes pankades ja välisvaluuta.	15.569,9	20.980,3	12.463,1
Väärtpaberid	2.184,5	2.668,9	2.117,9
Laenuid ja debitorid	305.998,4	250.903,6	179.044,0
Korrespondendid.	38.992,4	32.005,5	18.936,0
Liikumata varandus.	10.328,6	10.328,6	9.523,4
Garantiid	108.728,8	—	—
Muud.	5.081,9	5.978,9	1.467,1
Passiiva.			
Aktiivkapitaal.	30.000,0	30.000,0	30.000,0
Tagavara	15.650,0	14.348,4	12.704,9
Hoiusummad	149.600,1	158.584,0	105.303,4
Korrespondendid.	31.722,5	19.642,5	14.928,6
Rediskont ja konto-korrent arved teistes pankades	125.303,2	77.090,7	37.560,3
Garantiid	108.728,9	—	—
Muud.	10.950,1	8.616,6	8.209,1
Puhaskasu.	14.929,7	14.583,6	14.845,5
Bilans.	486.884,6	322.865,8	223.551,8
Tulud.			
Saadus ^{0/0}	36.028,2	22.750,7	13.496,3
Komisjon	20.297,2	16.391,6	14.205,3
Muud sissetulekud	8.714,4	5.774,4	4.013,1
Kulud.			
Juhatus ja ärikulud.	15.769,3	14.805,2	8.672,4
Operatsiooni	26.862,8	14.735,0	7.760,2
Kahjud	7.477,5	892,8	436,6
Puhaskasu.	14.929,7	14.583,6	14.845,5
Dividend	24 ^{0/0}	24 ^{0/0}	24 ^{0/0}

Kaubandus - tööstusministeeriumi tööstuse osakond on järgmistele uute tööstusettevõtete sisseseadmiseks ja neis tööalgamiseks luba andnud:

Karl Graudin'ile Tallinnas, Endla tän. nr. 47-a valamisest töökoja laiendamiseks ja sisseseadmiseks, Töökojas leiab kuni 60 töölist teenistust. Jõuandjaks on 6 h. j. lokomobiil. Valmistab mitmesuguseid malmi- ja vasevalatisi.

Eduard Saar'ele Tallinnas, Uus-Kalamaja tän. nr. 9-a saapaliistude valmistamise töökoja sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökoda annab 8 tööliste tööd. Liikumapanevaks jõuks on elektrimootorid kogujõuga 4 h. j. Valmistab igasuguseid saapaliiste.

Arno Pflug'ile & **Edmund Krantz'ile** Tallinnas, Suur Tartu maant. nr. 61-a masinahituse töökoja „Pflug & Krantz“ sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökojas leiab 15 töölist tööd. Jõuandjaks elektrimootor 5^{1/2} h. j. Ehitab ja parandab masinaid, keskkütte ja veevärgi sisseseadeid.

Johann Katlasepp'ale Tallinnas, Vana-Viru tän. nr. 13 korgivabriku sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 12 töölist tööd. Jõuandjaks 2 el.-mootori kogujõuga 2^{1/2} h. j. Valmistab mitmesuguseid korke ja muid korgisaadusi.

Ernst Schwarz'ile Pärnus; Kungla tän. nr. 19 ölle-, limonadi- ja kohvivabriku „Heinrich Puls“ sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 30 töölist tööd. Jõuandjaks aurumasin 12 h. j. ja elektrimootorid. Valmistab õlut, limonadi ja kohvi.

Hans Kõõnberg'ile, Suure-Kõppu vallas, Viljandi maakonnas, tuletikuvabriku sisseseadmiseks. Vabrikus leiavad 40 töölist tööd. Jõuandjaks aurumasin 16 h. j. Valmistab tuletikke kohalise ja välisturu jaoks.

Marie Treufeldt'ile Viljandis, Tartu tän. nr. 7 mehaanilise pesuväljamistamise töökoja sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökoda annab 8 töölist tööd. Jõuandjaks elektrimootor 1/2 h. j. Valmistab mitmesugust pesu, näit.: naiste, laste, meeste, voodi, laua jne. väljaõmblustega ja ilutikandustega.

Eugen Aun'ile Tallinnas, Vana Posti tän. nr. 8 kauplusruumide sisseseadete valmistamise töökoja sisseseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökojas leiab 8 töölist tööd. Jõuandjaks elektrimootor 3 h. j. Valmistab kauplusruumide sisseseadeid, raamitusi vaateakendele, lihviiv klaasi, nikeldab metalle ja muid sarnaseid ajakohaseid teoseid.

Julius Sepp'ale Tallinnas, Falkspargi tän. nr. 26 (A/s. „Richard Mayer“ keemiavabriku ruumes) klaasivabriku sisseseadmiseks. Vabrik annab 15 tööliste tööd ja esialgu hakkab mitmesuguseid pudelisi valmistama.

Usald.-üh. „J. Bulatow & Ko.“ Tallinnas, Suur Roosikrantsi tän. nr. 15 masinapuhastamise taku ja narmaste kraasimise tehase sisseseadmiseks Tallinnas, Baltiski maant. nr. 29 (A/s. „Richard Mayer“ keemiavabriku ruumes). Tehas annab 12 töölist tööd. Jõuandjaks on elektrimootorid. Valmistab mitmesuguseid takke ja narmaid masinapuhastamiseks.

A/s. „Frigor“ Tallinnas, Väike Karja tän. nr. 1 jäävabriku ja külmetusmaja sisseseadmiseks. Ettevõtte annab 5 töölist tööd. Valmistab jääd müügiks ja võtab igasugust kaupa külmetusmajas hoidmiseks.

Ärikalender.

6. mail.

A/s. „L. Simsvart & Co.“ teistkordne aastapeakoosolek kell 5 p. l. Jaani tän. nr. 6.

7. mail.

A/s. „Rotermanni tehaste“ aktionäride peakoosolek kell 5 p. l. Tallinnas, seltsi ruumes, Jaama tän.

nr. 1. Eesti kaubandus-tööstuslise aktsiaseltsi **D. Mirvits ja Pojad** korriline peakoosolek kell 6 õhtul, äriruumes. Eesti kinnitus-aktsiaselts **„Eesti Lloid“** korriline aktsionäride peakoosolek kell 5 p. l. Tallinnas, Pikk t. nr. 28, seltsi juhatuses ruumes. **Balti Puuvilla ketramise ja kudumise vabriku** aktsiaseltsi aktsionäride korriline peakoosolek kell 5 p. l. juhatuses ruumes, Tallinnas, Suur Karja tän. 13 krt. 3.

8. mail.

Tubakatehas A/s. **„Astoria“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 5 p. l. seltsi ruumes, Suur Tartu mnt. 47. Tööstus-kaubandusaktsiaselts **Drommeter & Co.** peakoosolek kell 12 p. äriruumes, Lai tän. 5.

9. mail.

Kreenholmi puuvilla mõnufaktuuri korriline peakoosolek kell 12 p. Tallinnas, Pikk t. 68. A/s. **„Reinhold Tofer“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 10 homm. äriruumes Tallinnas, S. Karja tän. 18. Eestimaa apteegi & rohukaubanduse ühingu **„Ephag“** peakoosolek kell 6 p. l. „Ephag“i majas, Tallinnas, Harju tän. nr. 41. A/s. Eestimaa metallitehase **„Krotus“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 3 p. l. Tallinnas, Katusepapi tän. nr. 35. A/s. **„Eestimaa keemia tehase“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 1. p. l. Tallinnas, Katusepapi tän. nr. 37. **Eesti laevachituse osahisuse** korriline peakoosolek kell 5 p. l. Falgi tee nr. 6 krt. 2.

10. mail.

Eesti a/s. **„Muravei“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 1 p. l. seltsi kontori ruumes, Tallinnas, Uus t. 7. A/s. **„Valga õlletehase“** aktsionäride erakorriline peakoosolek kell 11 e. l. Tallinnas, Jaani tän. nr. 6 k.7.

11. mail.

Eesti õhusõidu aktsiaseltsi **„Aeronaut“** korriline peakoosolek kell 5 p. l. Tallinnas, Vabriku ühisuse ruumes, V. Viru tän. 12.

12. mail.

A/s. **„Lux“** aktsionäride aasta-peakoosolek kell 1 p. l. äriruumes, Vene tän. 6. Eesti tikutööstuse aktsiaselts **„Lendra“** korriline peakoosolek kell 12 juhatuses ruumes, Tallinnas, Soo tän. nr. 29. **Eesti terpeniini vabrikute a/s.** korriline peakoosolek kell 2 p. l. Tallinnas, Soo tän. nr. 29. A/s. **„Karl Tammann ja Ko.“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 5 p. l. Tallinnas, Dunkri t. nr. 4. seltsi kontori ruumes.

13. mail.

Eesti osahisus **„Angesi“** osanikkude korriline peakoosolek kell 3 p. l. Tallinnas, juhatuses ruumes, Aia tän. nr. 8. A/s. **„Hermes“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 5 p. l. seltsi ruumes, Viru tän. nr. 6. A/s. **„Becos“** aktsionäride korriline peakoosolek kell 3 p. l. seltsi ruumes, Tallinnas, Vana Viru tän. nr. 12. O.Ü. **„Phönix“** harilik peakoosolek kell 6 õhtul osahisuse ruumes.

Tähtsamad enampakkumised.

Tartu riigimaade ülema kantsleis, Tartus, Jaani t. 3, suusõnalisel, 6. mail s. a. kell 10 homm. – **Waste-kuuste viinavabrik ühes hoonete ja vastava maa-alaga 6 aasta peale**, alusrendiga 116.660 marka.

Järvamaa riigimaade ülema kantsleis, Paides, Veski t. 10, antakse 13. mail kell 10 homm. rendile **Türi-Alliku linnatööstuse koht 50 aast.**, alusrent 101.000 marka.

Harjumaa riigimaade ülema kantsleis, Tallinnas, Roosikrantsi t. 12, antakse 14. mail s. a. kell 11 rendile 1. maist 1925. a.: 1) Kaiu vallas **Kaiu-Kariste piiritusvabrik** ühes tööstuskrundiga, 15 tiinu, 6 aast., alusrent 133.700 marka aastas ja 2) Kiiu vallas **Valka piiritusvabrik** ühes tööstuskrundiga 9,25 tiinu, 6 aastaks, alusrent 112.096 marka.

Tähtsamad vähempakkumised.

Sv. varustusvalitsuse intendantuuri osakond (Tallinnas, Pagari t. nr. 1, tuba 7), kirjalikul, 12. mail s. a. kell 11 – **nisupüüli, peenikest suhkru ja teed.**

Sv. varustusvalitsuse ehitus- ja korteriosakond (Tallinnas, Uus t. 10), kinnisel, 14. mail s. a. kell 11 – **ktivist ladude ja raudtee ehitustööd Paljassaarel.**

Metsamaterjalide oksjonid.

11. mail s. a. kell 12 Tartu metskonna kantsleis, Tartus, V. Põik tän. nr. 3: Avinurme metskonnast Peipsi kaldale ja Lohusoo ning Vilusi jõgedele väljaveetud kokku umbes **4224 tk. – 47930 k.-j. okaspuupalke**, 6 üksuses, alghindadega 30 mk. kantjal.

13. mail s. a. kell 12 Surju metskonna kantsleis, Pärnus, Riia tän. 14: Laiksaare metskonnas asuvad umbes **2780 tk. – 31500 k.-j. okaspuupalke**, 5 üksuses, alghindadega 20–35 mk. kantjal.

Lähemaid teateid müüdavate metsamaterjalide kohta annavad ülealnimetatud metsaülemad ja metsade peavalitsuse tööstusosakond.

Kinnisvara oksjon.

28. juulil 1925. a. kell 10. homm., Tallinna – Haapsalu rahukogu ruumes Tallinnas Jaani tän. nr. 7, Eesti Panga nõudmise rahuldamiseks 64 508.911 mk. suuruses summas, ühes 0/0 ja kuludega, müüakse feistkordsel avalikul enampakkumisel võlglaste a/s. **„Peetri tehase“** kinnisvara, mis asub Tallinnas, Soo tän. nr. 22, krep. nr. 1904 all, ja mis koosneb 10.544,65 ruutsüllaist võlglaste nimele kreposteeritud linna obrokikrundist ning võlglaste nimele kreposteerimata, vaidluse all olevast 19.260,39 ruutsüllaist täidetud merest, 344 ruutsüllaist mereministeeriumilt renditud maatükist ja 1594, 125 ruutsüllaist mereministeeriumi päralt olevast täidetud merealast ning raudtee alla võõrandatud maast – tehase piirides – 186,80 ruutsülda ja raudtee liini all – 636,11 ruutsülda, ühes sellel maa-alal asuvate ehitustega, Mortoni ellingiga, tarviliste masinatega ning mitmesuguste materjalidega jne.

Selle kinnisvara peal on kindlustatud krediithüpooteek kuni 70.000.000 mk. Tähendatud liikumata varandus on hinnatud müügiks 247.000.000 mk.

Igakuks, kes tahab enampakkumise osa võtta, peab 24.700.000 mk. kindlustusraha sisse maksma.

Ülaltähendatud kinnisvara võib alla hinnatud summa müüdüd saada, kuid mitte alla eesõigustatud nõudmistel üldsummat. (R. T. nr. 67/68–1925)

Teadaanded.

Vabariigi valitsuse otsuse põhjal 27. veebruarist 1925. a. on tühistatud õlikivi kontsessiooni lepingud Inglise seltsiga **„Kayander Concessions Limited“**, mille sõlmimise üle kuulutati „Riigi Teatajas“ (lisas) nr. 17 – 1923. a., lhk. 198 ja 1924. a. nr. 33, lhk. 259.

(Kaub.-tööstusministeeriumi teadaanne 28. apr. 1925. R. T. nr. 71/72 – 1925.)

29. septembril 1922. a. tehtud vabariigi valitsuse otsuse põhjal teatab kauban.-tööstusministeerium, et 28. märtsil 1925. a. ministeeriumi poolt Rootsi aktsiaseltsiga „Emissions Instituted“ leping alla on kirjutatud, mille põhjal viimasel õlikivi kasutamise konsessioon 50 aasta peale on antud, maa-alal, mis asub Viru maakonnas.

(R. T. nr. 71/72 - 1925.)

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Heimar - Johannes **Kopler** ja Marie **Kopler**; Leopold **Lambot** ja Anna Hendriku t. **Lambot**; Hugo **Henning** ja Ludmilla **Henning**. R. T. 69/70 - 1925. August **Kärblane** ja Julie **Kärblane**, sünd. Roos; Madis Jaani p. **Pärn** ja Liisa Jüri t. **Pärn**, sünd. Pärn; Sergei Liisa p. **Kikkas** ja Melanie Peetri t. **Kikkas**, sünd. Egipti; (R. T. nr. 71/72-1925.) Hans Peetri p. **Vaga** ja Gertrud - Ida Ferdinandi t. **Vaga**, sünd. Voigt; Johann Henno p. **Peterson** ja Hermine Märdi t. **Peterson**, sünd. Kolberg; Jaan Joosepi p. **Rebinits** ja Meeta Isaku t. **Seppius** (R. T. nr. 73/74-1925).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagonid):

	19-25. märts.	26. m. 1. apr.	2-8. apr.	9-15. apr.	16-22. apr.	23-29. apr.
Teravilja ja jahu . . .	113	126	106	11	125	90
Kartulid . . .	39	68	71	18	161	78
Elus loomi . . .	46	80	54	43	95	128
Linu ja takku . . .	21	10	16	1	4	6
Põletispuid . . .	670	424	381	96	350	327
Muud metsa-						
materjali . . .	656	434	462	96	549	529
Põlevkivi . . .	183	164	137	39	138	103
Turvast. . . .	18	5	9	6	2	—
Tsementi . . .	34	46	64	9	111	64
Lupja	7	10	11	3	14	18
Muud erakaupa	1088	850	1057	414	1112	922
Kokku	2885	2217	2368	736	2661	2265
Raudtee veod	215	228	235	86	314	324
Kokku laadit.	3100	2445	2603	822	2975	2589

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaalt sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadefused):

	12-18. märts.	19-25. märts.	26. m. 1. apr.	2-8. apr.	9-15. apr.	16-22. apr.
Teravilja ja jahu . . .	6	5	4	11	3	2
Kartulid . . .	2	7	9	75	34	151
Põletispuid . . .	226	200	184	173	64	120
Metsamaterj. . .	336	402	202	471	224	442
Linu ja takku . . .	14	11	5	3	9	—
Põlevkivi . . .	51	27	25	99	54	88
Turvast. . . .	20	10	5	3	2	2
Muud erakaubad	186	421	454	188	164	190
Kokku	838	1077	886	1029	575	995

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.
	4. V	25. IV	4. V	4. V	25. IV	4. V	24. IV	2. IV	23. IV	4. V	25. IV	4. V
Naelsterling	—	—	—	16.60	17.87	18.11	174.70	189.75	190.50	4.395	4.825	4.85
Dollar	4.385	4.8125	4.846	3.78	3.711	3.739	39.85	39.70	39.70	—	—	—
Prantsuse frank . . .	67.85	92.60	92.72	24.55	19.25	19.55	260	207	206.50	—	—	—
Helveetsia frank . . .	—	—	—	67.40	71.88	72.30	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon	16.62	17.85	18.10	—	—	—	10.50	10.70	10.70	—	—	—
Soome mark	175.25	191.50	192.50	9.47	9.345	9.41	—	—	—	Praaga		
Daani kroon	25.92	25.92	25.80	64.05	68.80	70.05	669	728	734	1924 a.		1925. a.
Hollandi gulden . . .	11.715	12.025	12.068	141.90	148.60	150.00	14.82	15.83	15.88	22. IV	20. IV	4. V
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	10.60	10.70	10.70	9	9	9
Kuld per unts.	94/-	86/3	84/115	—	—	—	—	—	—	—	—	—

100 Eesti marka Berliinis 24. aprillil 1925. a. — 1.123
 2. mail „ — 1.120
 „ „ Londonis 17. aprillil „ — 1.820 mk. üks £.
 „ „ 24. aprillil „ — 1.820 „ „ „

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

